

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ
про результати відвідування
Солонянського районного суду
Дніпропетровської області
14.08.2024

м. Дніпро, 2024

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 14 серпня 2024 року групою НПМ здійснено відвідування Солонянського районного суду Дніпропетровської області (далі – суд, установа).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Бібля Вікторія Володимирівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Крупій Оксана Володимирівна, представник громадської організації.

Керівництво установи:

Стрельников Олександр Олександрович, голова суду (на посаді з вересня 2022 року).

Матвієнко Марія Богданівна, керівник апарату суду (на посаді з січня 2008 року).

З боку керівництва суду перешкод на шляху потрапляння до будівлі установи не було. Керівник апарату суду сприяв роботі групи НПМ.

Солонянський районний суд Дніпропетровської області знаходиться за адресою: вулиця Строменка, будівля 1А, смт. Солоне, 52401.

Суд розміщений у двоповерховій будівлі, побудованій у 1976 році (фото 1).

Штатна чисельність апарату суду складає 25 штатних одиниць, з них 5 штатних одиниць суддів. Судочинство у суді фактично здійснюють 4 судді. Наявні 5 вакантних посад працівників суду.

На вході до суду є вивіска із зазначенням повної назви суду (фото 2).

Для зручності осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення на центральному вході передбачена кнопка виклику працівника суду з відповідною позначкою (фото 3).

Наявна система відеонагляду в коридорах установи та по периметру зовні будівлі із виведенням інформації на монітор сервісного приміщення та монітор судової охорони. Інформація, отримана з камер відеонагляду, зберігається протягом місяця. Суд обладнано автоматичною пожежною сигналізацією.

У приміщенні суду встановлено інформаційні стенди з наявною інформацією про графік прийому громадян, телефони гарячих ліній Державної судової адміністрації України, надання безоплатної правової допомоги, правила та обов'язки учасників судових процесів, тощо (фото 4).

Для здійснення правосуддя суд має канцелярію, архівне приміщення, конвойну кімнату, 2 зали судових засідань (по одному на кожному поверсі). На першому поверсі знаходиться зала для розгляду кримінальних справ.

Зала судових засідань для розгляду кримінальних справ облаштована стаціонарною кабіною для підсудних (засуджених) із металу та захисного скла (фото 5), необхідною комп'ютерною технікою, меблями, кондиціонером, суцільно загартованими вікнами (фото 6). Є можливість проведення судового засідання у режимі відео конференції.

Проводиться знезаражування залів судових засідань та конвойного приміщення, в наявності 5 бактерицидних ламп, ведеться журнал режиму кварцування (фото 7).

Для підтримки громадського порядку у суді, запобігання проявам неповаги до суду та припиненні таких проявів, охорону приміщення й іншого майна суду, забезпечення захисту суддів, працівників апарату суду та безпеці учасників судового процесу при вході чергують працівники територіального управління Служби судової охорони у Дніпропетровській області (фото 8). На центральному вході проводиться реєстрація відвідувачів та перевірка документів.

Для надання первинної домедичної допомоги громадянам керівник апарату та працівники територіального управління Служби судової охорони у Дніпропетровській області мають аптечки з необхідними ліками та медичними матеріалами.

Скарги від підсудних (засуджених) осіб на умови тримання та неналежне поводження на адресу суду протягом 2022, 2023 та поточного 2024 років не надходило.

Фактів заподіяння тілесних ушкоджень чи насильницького заподіяння смерті підсудних (засуджених) не встановлено.

В суді забезпечено доступ підсудних (засуджених) до чистої питної води як у камерах, так і у залі судового засідання для розгляду кримінальних справ (фото 9).

Конвойне приміщення знаходиться на першому поверсі будівлі. В кімнаті для тримання підсудних (затриманих) облаштовані 2 камери, в яких є закріплені до підлоги лави. В конвойному приміщенні в робочому стані примусова вентиляція та освітлення. На виконання п. 6.5.2 ДБН є санітарна кімната для користування підсудними (засудженими) (фото 10). В конвойному приміщенні, в тому числі в камерах, проводиться прибирання.

Конвоювання підсудних (засуджених) здійснює батальйон конвойної служби № 1 Головного управління Національної поліції в Дніпропетровській області.

Конвоювання підсудних (засуджених) від спецтранспорту до конвойного приміщення конвоювання здійснюється через центральний вхід, а із конвойного приміщення до зали судового засідання та у зворотному напрямку по загальному коридору.

На момент відвідування суду в конвойному приміщенні підсудні (засуджені) були відсутні.

Попереднє відвідування НПМ суду проводилося працівниками Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини 31.10.2023. За наслідками Територіальному управлінню Державної судової адміністрації в Дніпропетровській області були надані рекомендації, в тому числі, рекомендовано:

- опрацювати питання щодо збільшення кількості та розміру камер у відповідно до вимог пункту 6.5.2 ДБН в приміщенні суду до 4 м.;
- обладнати приміщення для конвою відповідно до пункту 6.5.3 ДБН;
- облаштувати будівлю суду кімнатою для роботи адвоката з підсудними;
- обладнати будівлю суду санвузлом для маломобільних груп населення;
- забезпечити наявність ізольованого маршруту конвоювання підсудних (засуджених) від конвойного приміщення до зали судових засідань;
- обладнати бокс для заїзду спеціального конвойного автомобіля або огорожену стоянку для спеціального автотранспорту варті;
- облаштувати у будівлі суду найпростіше укриття.

Солонянському районному суду Дніпропетровської області надані рекомендації:

- вживати заходи щодо запобігання порушень, що можуть призводити до порушень прав людини;
- розмістити табличку із назвою суду на вході до будівлі суду.

На момент відвідування частково були усунуті порушення, в тому числі: в наявності табличка із назвою установи на вході до будівлі та приміщення для конвою приведено у відповідність до пункту 6.5.3 ДБН.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права осіб на гідні умови тримання (ст. 25 Загальної декларації прав людини, ст. 28 Конституції України).

1. Вимогами п. 6.5.2. Державних будівельних норм України В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди», затверджені наказом Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 17.05.2010 № 175 (далі – ДБН), передбачено, що у будівлі суду повинно бути три камери на кожному залу судових засідань для розгляду кримінальних справ.

В ході відвідування встановлено, що в установі наявна 1 зала судових засідань для розгляду кримінальних справ. Відповідно до зазначених вимог, у суді має бути облаштовано 3 камери для тримання підсудних (засуджених). Натомість в приміщенні конвою облаштовані 2 камери для тримання підсудних (засуджених). Це не дає можливості роздільного розміщення чоловіків та жінок, дорослих та неповнолітніх, а також ізольованого тримання осіб, яким заборонено спілкування між собою (фото 11).

Крім того, розміри камер не відповідають вимогам пункту 6.5.2 ДБН (площа однієї камери становить 3,7 м², другої – 3,3 м², що не відповідає встановленим нормам 4 м.).

Порушення права на професійну правничу допомогу (ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, ст. 59 Конституції України).

2. У порушення вимог п. 6.5.2 ДБН, ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, ст. 59 Конституції України у приміщенні суду не обладнано кімнату для роботи адвоката з підсудними (засудженими), що унеможлиблює реалізацію їх права на захист.

Комітет із запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню у 21-ій Загальній доповіді наголошує на необхідності проведення зустрічі адвоката із затриманою особою у приватному порядку, віч-на-віч для того, щоб затримана особа відкрито говорила яким чином з нею поводяться. Комітет не вбачає жодної необхідності відступати від принципу конфіденційності зустрічей між адвокатом і зацікавленою особою.

Порушення права осіб на рівний доступ до правосуддя (ст. 9, 13 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю та ст. 21 Конституції України).

3. У порушення вимог п. 11.5 Державних будівельних норм України 2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель та споруд. Основні положення», затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 30.11.2018 № 327 (далі – ДБН Інклюзивність), на першому поверсі відсутній санітарний вузол для маломобільних груп населення та людей з обмеженими можливостями.

4. Доступ маломобільним групам населення та підсудним (засудженим), що пересуваються на кріслах колісних обмежених до будівлі суду, в тому числі на другий поверх, через відсутність підйомного механізму та невідповідність наявного пандусу вимогам ДБН, що є порушенням п. 6.1.2. та 6.3 ДБН Інклюзивність (фото 12, 13).

Порушення права на забезпечення безпеки у суді.

5. Тимчасове укриття в суді не облаштовано, що є порушенням Вимог щодо утримання та експлуатації захисних споруд цивільного захисту, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579. Окрім цього, працівники та відвідувачі наражають себе на небезпеку під час оповіщення сигналу повітряної тривоги продовжуючи перебувати у приміщенні суду або на підвір'ї; судові засідання переривається на сигнали повітряної тривоги за бажанням учасників процесу.

6. У порушення вимоги п. 13 Інструкції з організації конвоювання та тримання в судах обвинувачених (підсудних), засуджених за вимогою судів, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Державної судової адміністрації України, Генеральної прокуратури України від 26.05.2015 № 613/785/5/30/29/67/68, в приміщенні суду не забезпечено ізольований маршрут конвоювання підсудних (засуджених), із конвойного приміщення до залів судових засідань конвоювання здійснюється загальними сходами та коридорами, відкритими для сторонніх осіб. Зазначене призводить до порушення права на безпеку як відвідувачів, працівників суду, так і підсудних (засуджених), а також підвищує ризики потрапляння та передачу заборонених предметів в приміщеннях суду.

7. Бокс або загороджена територія для заїзду спеціального конвойного автомобіля відсутній, що порушує вимоги п. 14 Інструкції з організації конвоювання та тримання в судах обвинувачених (підсудних) за вимогою судів, затвердженої спільним наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Державної судової адміністрації України, Генеральної прокуратури України від 26.05.2015 № 613/785/5/30/29/67/68 (фото 14).

ІІІ. РЕКОМЕНДАЦІЇ:

Територіальному управлінню Державної судової адміністрації України в Дніпропетровській області:

- обладнати будівлю суду найпростішим укриттям для безпеки працівників та відвідувачів суду;

- опрацювати питання щодо збільшення кількості та розміру камер відповідно до вимог пункту 6.5.2 ДБН;

- вирішити питання доступу маломобільним групам населення та підсудним (засудженим), що пересуваються на кріслах колісних обмежений доступ до будівлі суду шляхом приведення у відповідність до п. 6.1.2. та п. 6.3 ДБН Інклюзивність;

- облаштувати бокс або загороджену стоянку для заїзду спеціального конвойного автомобіля відповідно до п. 14 Інструкції з організації конвоювання та тримання в судах обвинувачених (підсудних) за вимогою судів, затвердженої спільним наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Державної судової адміністрації України, Генеральної прокуратури України від 26.05.2015 № 613/785/5/30/29/67/68;

- вжити заходів щодо облаштування санітарного вузла для користування маломобільними групами населення.

Солонянському районному суду Дніпропетровської області:

- обладнати у приміщенні суду кімнату для роботи адвоката з підсудними (засудженими);
- забезпечити ізольований маршрут конвоювання підсудних (засуджених) від спецтранспорту до конвойного приміщення та від конвойного приміщення до залів судових засідань;
- вжити заходів щодо запобігання порушенням, які можуть призводити до порушень прав людини.

Додаток: фотоматеріали на 7 арк. в 1 прим.

**Керівник групи НПМ
Головний спеціаліст Відділу сприяння
роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого
Верховної Ради України з прав людини**

Вікторія БІБЛЯ

Фотоматеріали до звіту

Фото 1

Фото 2

Фото 3

Фото 4

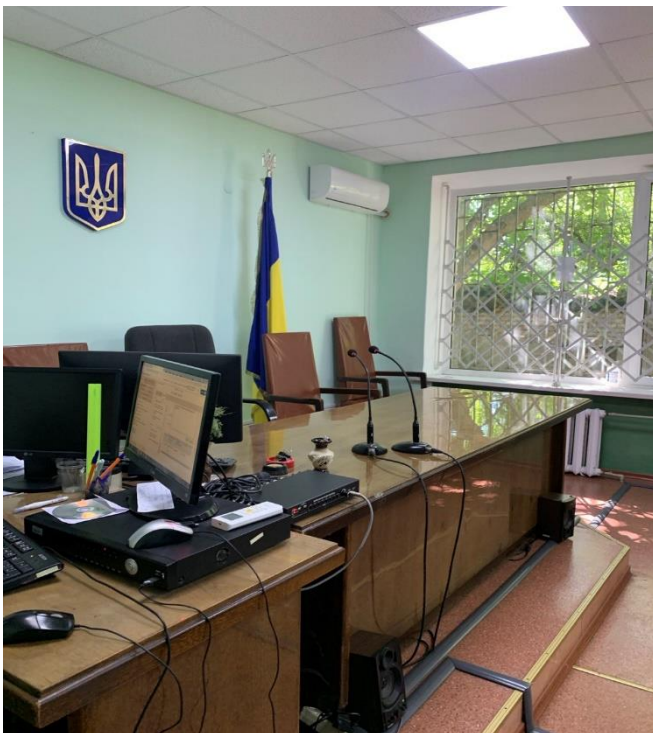
Фото 5**Фото 6**

Фото 7

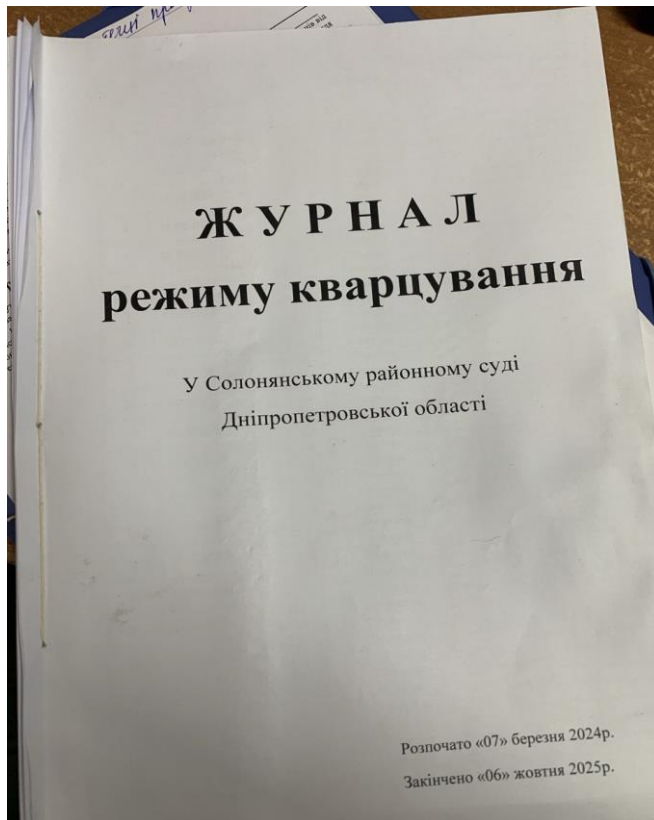

Фото 8

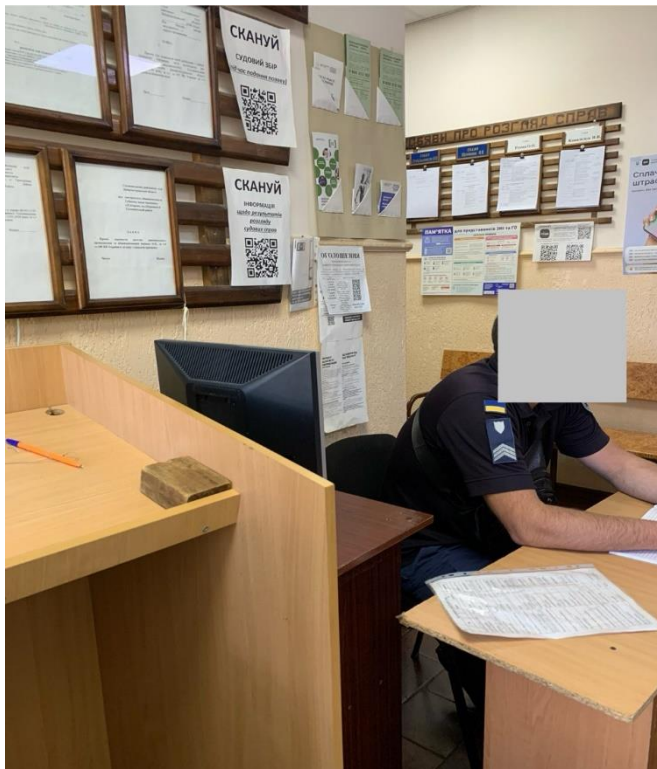

Фото 9**Фото 10**

Фото 11**Фото 12**

Фото 13**Фото 14**